

Checking Tzitz Prior to Reciting a Beracha

Background- Do you have to Check when you can?

<p>שולחן ערוך [אוי"ח לייט/ל] תפילין שהוחזקו בכשרות, אינם צריכים בדיקה לעולם. ואם אינו מניחן אלא לפרקים, צריכים בדיקה פעמים בשבוע.</p>	<p>שולחן ערוך [יו"ד ר"א/ס"ח]- אבל אם לא הוחזק להיות מימיו מתמעטין כל כך שיעמדו על פחות מארבעים סאה, אף על פי שפעמים שמימיו עולין ופעמים מתמעטין, אינה צריכה לחזור ולטבול. ומכל מקום <u>כשר הדבר</u> לעיין קודם טבילה אם יש בו ארבעים סאה</p>	<p>שולחן ערוך [אוי"ח תל"ז]- השוכר בית מחבירו בי"ד ואינו ידוע אם הוא בדוק : אם הוא בעיר - שואלו אם בדקו. ואם אינו בעיר - חזקתו בדוק, ומבטלו בלבו, ודין.</p> <p>שולחן ערוך [יו"ד א/א]-אפילו אין מכירים אותו שמוחזק לשחוט... וגם אין יודעים בו שהוא מומחה ויודע הלכות שחיטה=מותר ליתן לו לכתחילה לשחוט ומותר לאכול משחיטתו, שרוב הרגילין לשחוט הם בחזקת מומחין ומוחזקין. במה דברים אמורים : בשאינו לפנינו, אז מותר לאכול משחיטתו וסומכים על החזקה. אבל אם הוא לפנינו – צריך לבדוק אם הוא מומחה ויודע הלכות שחיטה. הרמ"א [שם] ויש אומרים, שאין לסמוך על החזקה אלא בדיעבד, אבל לכתחילה אין לסמוך על החזקה במקום דיכולים לבררו (מרדכי והגהות אשרי, ואגור בשם אור זרוע, ושאלתות פ' בהעלותך).</p>
--	---	--

In the Rishonim

<p>רש"י [חולין דף י"ב עמוד א' ד"ה פסח]- אחרי רבים להטות משמע בין רובא דאיתיה קמן בין רובא דליתיה קמן דמאי שנא האי מהאי? ואהא מלתא סמכינן ולא בדקינן כל י"ח טרפות, ונקובת הריאה; משום דשכיח בה ריעותא = בדקינן.</p> <p>הרמב"ן [מלחמות, חולין ג: בדפי הרי"ף]- מצינו בכל מקום שחוששין לכתחלה ברוב שמיעוטו מצוי</p>	<p>רש"י [חולין דף י"ב עמוד א' ד"ה פסח]- דסמך ארובא היכא דלא אפשר...</p> <p>הרמב"ן [מלחמות, חולין ג: בדפי הרי"ף]- שאין לסמוך על כיוצא ברוב זה כל זמן שאפשר לעמוד עליו.</p>
--	---

רש"י [חולין דף י"ב עמוד א' ד"ה פסח]- והיכא דאיתרמי דאיפרשה ריאה ולא בדק== מתאכלא, דסמכינן אהא ואדרב הונא דאמר (לעיל
/חולין/ דף ט) נשחטה בחזקת היתר עומדת ואין מפרסמין הדבר

Source

<p>שו"ת הרא"ש [כלל ב/סימן ט]- והעולם לא נהגו כן לבדוק כל הציציות בכל שעה שמתעטף בטליתו, משום דמוקמינן להו בחזקת כשרות עד שידוע לו שנפסלו. ועוד דציצית אינו נפסל בקל דתכלת אינו מעכב את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת....הילכך מוקמינן להו אחזקתייהו לענין ברכה וכן לענין לצאת לר"ה...ואם ירצה להחמיר יבדקם בשעת יציאה</p> <p>הסבר הב"ח [שם ח]- משמע מלשונו דמדינא אין צריך לבדוק...דמוקמינן לה אחזקת כשרות ... אלא מדת חסידות שיהא חרד פן יברך ברכה לבטלה. והכי משמע בתשובת הרא"ש כלל ב' סימן ט' דכתב דהעולם לא נהגו לבדוק בכל שעה שמתעטף דמוקמינן להו בחזקת כשרות ומסיק דאם רוצה להחמיר יבדקם כל שעה ...</p> <p>הסבר השיבת ציון¹ [שם]- דאפי' בס"ס אמרינן כל היכא דאיכא לברורי מבררינן היכא דליכא טרחא...אף שבדיקת הציצית בעצמו אין בו טרחא כל כך = מ"מ, אם נעמוס על אדם דבר לעשותו בכל יום = זה בודאי נחשב לטרחא. ולכך כתב הרא"ש דנהגו שלא לבדוק הציצית.</p>	<p>הלכות קטנות</p> <p>לרא"ש [מנחות, הלכות ציצית, כ]- והחרד על דבר ה' יבדוק בציצית קודם עטיפה כדי שלא יברך ברכה לבטלה.</p>	<p>הטור [אוי"ח ח]- ויעיין הציצית קודם לכן שיהו שלימים, שאם נתקלקל אחד מהם = הוא ברכה לבטלה</p>
--	---	--

¹ רבי שמואל לנדא, בנו של ר' יחזקאל לנדא/הנודע ביהודה. נפטר ב1834.

Code and Explanation

שולחן ערוך [אור"ח ח/ט]- קודם שיברך, יעיין בחוטי הציצית אם הם כשרים, כדי שלא יברך לבטלה

<u>הסבר המגן</u>	<u>הסבר המגן</u>	<u>הסבר הב"ח</u> [שם ח]-דדוקא היכא	<u>הט"ז</u> [שם ח]-אף על גב דבלא"ה יש חשש שילבש בגד של
<u>אברהם # 2</u> [שם]	<u>אברהם # 1</u> [שם]	דהחזקה קבוע ואתיא ממילא	ד' כנפות בלא ציצית, מ"מ אוקמי ליה אחזקתו שהיה
א"א- זלא מקרי	א"א- דאין	מצד טבע העולם כמו בהמה	כשר . רק משום חומרא דלא תשא וגוי החמירו
"חזקה"	סומכין על	דהויא בחזקת כשרות משעה	דוקא לבדוקו....הא אין סומכין על החזקה כל שיש
דעשויה ליפסק	החזקה במקום	שנולדה (חולין ט א), אבל הכא	לפנינו לבדוקו כמ"ש הש"ע בי"ד סימן א', י"ל הכא
בכל שעה	דיכולים לבררו	חזקה אינה ממילא אלא תליא	שאני, דכבר בדק הטלית רק דחיישינן לקלקול ע"כ
...ומה"ט לא	...ולפי טעם זה,	במעשה האדם שתיקן הציצית =	שפיר סומכין מדינא אחזקה. ועפ"ז מ"ש הטור וש"ע
נהגו לבדוק	אם בתוך	לא סומכין אחזקה דשמא	הטעם משום ברכה לבטלה מי שיש לו הרבה בגדים של
החוטין	שיתעסק	נתקלקל אח"כ ... ברובא דתלי	ד' כנפות זה ע"ז א"צ לבדוק רק א' מהם כיון שברכה
שלמעלה מן	בבדיקתו לא	במעשה לא אזלינן בתר רובא	א' לכולם אלא דמ"מ יש לעשות כמ"ש נ"י שהוותיקין
הגדיל שמונחין	יוכל להתפלל וכן נראה מדעת רבינו שכתב	כ"ז שמתעטפים מעייני בחוטים ומפרידי אותה יפה
על הבגד משום	עם הצבור	"ויעיין הציצית"...דמשמע	ורואין אם לא נעקר חוט א' מעיקרו גם צריך לעיין
דאין עשויין	רשאי ללבושו	מלשונו זה דמדינא חייב לעיין	באותו חלק של ציצית שהוא בתוך נקב הטלית עד
ליפסק.	בלא בדיקה.	כו' <u>ולאו משום חסידות</u> שיהא	הקשירה שרגיל ג"כ להתקלקל, וכ"כ המשנ"ב [שם כ"ב]
		חרד כדעת הרא"ש.	

נפק"מ- אם לובש כמה וכמה בגדי 4 כנפות ומברך פעם אחת/טלית שאולה

<u>המשנה ברורה</u> [שם כ"ב]- אין צריך לבדוק אלא אחד מהם, כיון דברכה אחת לכולם.... ואם שאל טלית מאחר לעלות לתורה דמנהגינו שלא לברך עליו אין צריך לבדוקו כלל	<u>המשנה ברורה</u> [שם כ"ב]- אבל [המג"א/וא"ר בשם הלבוש וב"ח , וכן מוכח מהגר"א בביאור] האחרונים כתבו דצריך לבדוק כולם; 1- אחד דלא סומכין אחזקה במקום דיכולין לבררו, 2- וגם דחזקה גרועה היא.
--	---

הסתייגויות המשנה ברורה [שם כ"ב]-

1. ולכן, צריך לבדוק בכל יום בבוקר כשלושון, ואז, אף שהסירן והסיח דעתו מהם אף דצריך ברכה כשחוזר ולובש אפ"ה אין צריך לחזור ולבדוק דבזמן מועט כזה אינו רגיל ליפסק וסומכין אחזקה.
2. ואפילו בבוקר אם ע"י הבדיקה יתבטל מתפלה בצבור או שקראוהו לעלות לתורה = יכול ללבוש טליתו בלי בדיקה, והוא שיודע שהיו החוטין שלמים אתמול, ומ"מ נכון לעיין קצת מאי דאפשר.

Afterword²

משנה, מסכת אבות ד/ב- בן עזאי אומר הוי רץ למצוה קלה כבחמורה ובורח מן העבירה שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה ששכר מצוה מצוה ושכר עבירה עבירה :

הרשב"א [משמרת הבית על תורת הבית בית א שער א דף ז עמוד ב]- האמת, כי הגאונים דברי חסידות אמרו ולא על הצד שחשב הוא אלא חסידות שכל ישראל ראויין לאותו חסידות ומחוייבין בו. שכל שהשוחט לפנינו ולא נודע אם מומחה או לאו = צריך לחוש **שלא נהיה כמעלימין עין מן האיסור**, ... וכענין בדיקת הריאה שכל שישנה אנו בודקים אף על גב דרובא וחזקה להדיא וכשאיננה ואפילו נטלה זאב והחזירה מנוקבת סומכין על הרוב להתיר.

² שמעתי מפי הרה"ג הרב אשר וייס שליט"א